

ГОЛОВНЕ

ХРОНІКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

№119, 8–15 листопада 2022

УКРАЇНА ЗВІЛЬНИЛА ХЕРСОН

9 листопада міністр оборони Росії Сергій Шойгу віддав військам [наказ](#) відступити з правого берега Херсонської області, зокрема з Херсона. Водночас у Кремлі досі [стверджують](#), що Херсонська область є частиною Росії. Міноборони Росії [відзвітувало](#), що виведення військ відбулося без втрат, проте заяви Росії суперечать оцінкам України. Представники об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня України [зазначають](#), що під час відступу російські війська залишили велику кількість [техніки](#) та озброєнь.

Після відходу російські збройні сили почали облаштовувати фортифікацію оборонних рубежів на лівому березі Дніпра та намагаються утримати захоплені території. [Повідомляється](#), що вони просуваються на 15–20 кілометрів углиб Херсонської області, щоби захиститися від артилерійських атак ЗСУ. Також вони підірвали [мости](#) через Дніпро та пошкодили [греблю](#) Каховської гідроелектростанції. Треба зауважити, що на думку деяких експертів, форсувати Дніпро для подальшої деокупації [необов'язко](#).

11 листопада збройні сили України оборони зайшли до Херсона — єдиного обласного центру, який захопила російська армія від початку повномасштабного вторгнення в Україну. Західна преса та аналітики назвали відхід Росії з Херсона «принизливим [розгромом](#) Путіна» та [втратою](#) її головного досягнення за весь час воєнних дій.

У місті відновили роботу міські й обласні [адміністрації](#) та [поліція](#), до завершення [розмінування](#) в'їзд та виїзд із міста обмежили. Розпочато роботу з фіксації воєнних злочинів, скоєних під час окупації, у тому числі про факти [торгур](#) — за офіційними даними, зареєстровано вже щонайменше [400](#) злочинів. Репортаж Громадського з деокупованого міста — [тут](#). Розповіді мешканців про те, що відбувалося в окупації, публікують [The Washington Post](#), [The New York Times](#) і [The Times](#).

Із 7 по 13 листопада ЗСУ [деокупували](#) на правому березі Дніпра 179 населених пунктів на території, що перевищує 4,5 тисяч квадратних кілометрів. Влада [закликає](#) жителів деокупованих населених пунктів виїхати в безпечніші регіони через великий ризик обстрілів. На думку Інституту вивчення війни (ISW), вихід російських військ із Херсона розпалює ідеологічний [розкол](#) між російськими діячами, які публічно підтримують [війну](#), і президентом Росії, довіру до його здатності виконати воєнні обіцянки було підірвано.

10 КРОКІВ ДО МИРУ ДЛЯ УКРАЇНИ: ВИСТУП НА САМІТІ G20

14 листопада відбувся саміт лідерів країн Великої двадцятки (G20). Президент України Володимир Зеленський також узяв у ньому участь. Під час [виступу](#) він запропонував 10 кроків до миру, який передбачає відновлення територіальної цілісності України, і наголосив на неможливості схвалення замість цього угод, подібних до «мінського» формату. Зокрема, поміж кроків — радіаційна та ядерна безпека, продовольча безпека з розширенням «зернової ініціативи» на інші українські порти, енергетична безпека та введення обмежень ціни на російські енергоресурси, звільнення всіх полонених та депортованих, а також відновлення територіальної цілісності України, виведення російських військ та припинення бойових дій, створення спеціального трибуналу для Росії та міжнародного механізму для відшкодування збитків.

Росія, яка не брала участі в саміті зараді уникнення конфронтації з іншими країнами, [заявила](#) про «нереалістичність» умов України.

Крім того, Верховна Рада України може звернутися до держав Великої двадцятки із [закликом](#) виключити Російську Федерацію з її складу.

Більша частина учасників саміту «Великої двадцятки» рішуче засудила війну в Україні. Про це йдеться в [проекті](#) спільної заяви лідерів G20 за підсумками зустрічі. Міжнародна платформа громадянського суспільства CivilM+ [випустила](#) спільне звернення із закликом до країн «Великої двадцятки» (G20) відновити міжнародний порядок, підтримати Україну та залучити громадянське суспільство до процесу відновлення.

НАЙБІЛЬШ МАСОВИЙ ОБСТРІЛ УКРАЇНИ З 24 ЛЮТОГО

15 листопада, після виступу президента України Володимира Зеленського на саміті «Великої двадцятки» та оголошення умов можливого миру, Росія завдала ракетних ударів по Україні. Вони можуть стати наймасштабнішими за весь час війни. Вони знову були спрямовані на енергетичну інфраструктуру країни, [ударів](#) зазнали щонайменше п'ятнадцять енергооб'єктів у [Житомирській](#), [Львівській](#), [Рівненській](#), [Вінницькій](#), [Волинській](#), [Харківській](#), [Полтавській](#), [Кіровоградській](#) та інших областях. За даними ЗСУ, Росією було випущено майже [100](#) крилатих ракет. [Експерти](#) прогнозували, що після втрати Херсона Росія розпочне ракетно-бомбові удари по українській енергетичній інфраструктурі та мережах. Водночас вони підкреслювали,

що атаки не можуть бути тривалими, оскільки Росія зараз не має для цього можливостей.

Глава МЗС України Дмитро Кулеба [заявив](#), що чергові ракетні удари по Україні свідчать про справжнє ставлення Росії до ідеї мирних переговорів.

СИТУАЦІЯ НА ФРОНТІ

Збройні сили України звільнили практично всю [Миколаївську](#) область та 12 населених пунктів у [Луганській](#) області.

На думку [експертів](#), найближчими тижнями російські збройні сили посилять наступальні операції на Донеччині, оскільки разом із підрозділами, виведеними з правого берега Херсона, туди прибудуть російські мобілізовані. Імовірність того, що ці дії досягнуть успіху, невисока: російські підрозділи демотивовані та мають погане озброєння, проте також малоймовірне і припинення або тривале уповільнення бойових дій протягом наступних місяців. Також [наголошується](#), що ЗСУ можуть і надалі вести [наступ](#) на південному напрямку або на Донбасі, не чекаючи на весну. Після здачі Росією Херсона Україна отримала вогневий [контроль](#) за шляхами, що ведуть до Криму.

За даними Генштабу ЗСУ, станом на ранок 15 листопада втрати Росії перевищили 82 000 осіб. За даними [США](#), з початку повномасштабної війни в Україні Росія втратила понад 100 тисяч військовослужбовців.

ОГЛЯД ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ

Єврокомісія офіційно [запропонувала](#) план допомоги Україні на 18 мільярдів євро, кошти будуть спрямовані на забезпечення макроекономічної стійкості та відновлення критичної інфраструктури. Рішення має підтримати Європарламент, [передбачається](#), що перша виплата має надійти Україні в січні 2023 року.

Уряд Німеччини [виділив](#) зі свого бюджету на 2023 рік додатковий 1 мільярд євро на допомогу Україні. Гроші будуть спрямовані на захист України від російських кібератак та збирання доказів воєнних злочинів. А [Нідерланди](#) виділять для України додаткові 110 мільйонів євро. Ці кошти призначені на ремонт водогінів та будинків, а також закупівлю газу, харчових продуктів та електроенергії. [Великобританія](#) спрямовує перші 5,8 мільйона доларів до Фонду енергетичної підтримки України. Ці кошти допоможуть провести ремонт критично важливої інфраструктури, яка була пошкоджена в результаті російських атак.

ПАРТНЕРИ ДОПОМАГАЮТЬ ПОСИЛИТИ ПВО УКРАЇНИ

Євросоюз офіційно запустив місію навчання 15 тисяч українських військових. Згідно з [планом](#), вона розпочнеться наприкінці листопада та триватиме два роки, на її проведення виділено 106 мільйонів євро.

США оголосили про новий пакет військової [допомоги](#) Україні на 400 мільйонів доларів, до нього входять системи ППО Avenger та ракети Stinger, а також ракети для систем протиповітряної оборони Hawk. [Передбачається](#), що зенітно-ракетні комплекси Avenger будуть ефективним та дешевим засобом протидії іранським безпілотникам. [Канада](#) надасть Україні 500 мільйонів доларів військової допомоги, Великобританія — додаткові [ракети](#) класу «земля — повітря» для протиповітряної оборони та зимове [спорядження](#), а [Італія](#) готується надати Україні системи протиповітряної оборони. [Іспанія](#) передасть Україні ще дві системи протиповітряної оборони Hawk, гаубиці та додаткові генератори. [Німеччина](#) передала 30 броневих автомобілів, ракети та тягачі. [Норвегія](#) виділить на військову підтримку України майже 144 мільйонів доларів для Міжнародного фонду, який очолює Великобританія. Також 100 мільйонів євро на ці потреби нададуть і [Нідерланди](#). У [Литві](#) зібрали 250 тисяч доларів на морський безпілотник для спеціального морського флоту України, а в [Чехії](#) збирають гроші на зенітні установки, які допоможуть збивати дрони-камікадзе.

НОВІ САНКЦІЇ ЩОДО РОСІЇ

[США](#) вводять санкції проти транснаціональної мережі, що постачає технології для військово-промислового комплексу Росії. Під них потрапили 14 фізичних та 28 юридичних осіб, також заблоковано низку літаків.

[Канада](#) накладе санкції на 23 співробітників російського сектору юстиції та безпеки.

РЕЗОЛЮЦІЯ ГЕНАСАМБЛЕЇ ООН ЗАКЛИКАЄ ДО ВИПЛАТИ РЕПАРАЦІЙ РОСІЄЮ

Генеральна Асамблея ООН ухвалила [резолюцію](#), де закликає притягнути Росію до фінансової відповідальності за вторгнення в Україну. Проект вніс постійний представник України при ООН Сергій Кислиця. Країни, які її підтримали, підтвердили, що Росія має бути притягнута до відповідальності за порушення міжнародного права, зокрема агресію, а також міжнародного гуманітарного права та прав людини. Резолюція передбачає створення реєстру для реєстрації завданих збитків та опрацювання механізму для виплати репарацій, проте на відміну від рішень Ради безпеки ООН, подібні резолюції не є обов'язковими до виконання.

Документ підтримали 93 країни (зокрема США та всі країни ЄС), 13 проголосували проти (зокрема Росія), ще 74 утрималися. Росія виступає категорично [проти](#) резолюції.

ЄС ПЕРЕГЛЯДАЄ ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ З РОСІЄЮ

Країни-члени ЄС розпочали [дискусію](#) про майбутні відносини з Росією після того, як Високий представник ЄС із закордонних справ Жозеп Боррель представив проєкт

нових принципів взаємодії. Відповідно до нього, ЄС «виступає за міжнародну ізоляцію Росії, введення та здійснення обмежувальних заходів проти Росії та недопущення їхнього обходу, щоби виключити ведення війни». ЄС також має намір притягнути «Росію, виконавців та співників» до відповідальності за порушення міжнародного права та воєнні злочини, скоєні в Україні. Проте ЄС має намір і надалі підтримувати громадянське суспільство Росії.

УКРАЇНА ПОВЕРНУЛА 45 ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ОБМІНУ

Під час чергового [обміну](#) Україні вдалося повернути ще 45 осіб, усі вони є військовослужбовцями. Отже, кількість полонених, що повернулися в Україну з початку війни, [досягла](#) 1183 осіб.

Управління Верховного комісара ООН із прав людини випустило [доповідь](#) про утримання військовополонених під час війни в Україні. За інформацією авторів доповіді, катувань у полоні зазнавали як українські, так і російські військовослужбовці, проте жорстоке ставлення до українських полонених із російського боку було систематичним, а з українського — навпаки, несистематичним. Крім того, Україна підтвердила проведення розслідування зловживань щодо військовополонених.

Розповідь жінки, яка перебувала в полоні так званої «ДНР» п'ять років і повернулася під час одного з попередніх обмінів — [тут](#).

СПРОСТУВАННЯ ФЕЙКІВ

РОСІЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО УКРАЇНА МАЄ НАМІР ВИВЕЗТИ МЕШКАНЦІВ ХЕРСОНА

Після повернення Херсона під контроль України, російські ЗМІ поширили низку фейкових [заяв](#) про ситуацію в місті. Зокрема, вони стверджують, що Україна має намір [евакуювати](#) його мешканців. Проте в публікаціях замовчується, що йдеться не про примусове вивезення, де-факто депортацію, мешканців Херсона, як то робила [Росія](#), а про рекомендацію мешканцям [правобережної Херсонщини](#) виїхати через ймовірні російські ракетні й артилерійські обстріли. Міністрка України з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук [наголосила](#), що евакуація не буде масовою, її пропонують насамперед уразливим верствам населення, щоби пережити зиму.

Під час відступу війська РФ [зруйнували](#) критичну інфраструктуру міста, [розграбували музеї](#). За даними Херсонської обласної військової адміністрації, у місті наразі [залишилося](#) 70–80 тисяч мешканців. Ситуація там наближається до гуманітарної [катастрофи](#), не вистачає медикаментів, води, їжі. Гуманітарний штаб уже надіслав допомогу до міста.

Подібні фейкові заяви Росія просувала й раніше, коли Україна звільняла [Харківську](#) та [Київську](#) області. Метою цього є спроба приховати російські злочини на окупованих територіях.